

der Steiermark“ I. Band Abbildung Tafel VI, Tafel VIII. Tafel XIII itd.

Ne deleč od Stranic, komaj dobro uro, je vès Trožmerje = Trogimerje — Trogimarja in kmet Trožmeršak. Dve uri od Trožmerja pa stanuje kmet Tatounik. Trogimar in Trožmerje, Trožmeršak, Tatuka in Tatounik, — kakošne čudovitne zaveze! Poleg vsega tega pa še podobšine slovanskih solnčnih božanstev Čedračka (primeri 2 uri od Stranic Čadram, ima občine v bližini rimskoslov. postaje Raginde — Herne), Svaroga — in ime kmeta Svarožnik, — v vseh teh okoljčinah ne vlada gol slučaj, temoč nepretergana zavez med nekdanjimi in sedanjimi prebivavci.

Resnično piše učeni dr. Hahn: „Ein unumstösslicher Beweis für die Continuität des Nationalnexus ist die Existenz alter geografischer Namen, welche sich in der heutigen Sprache als Apellative ergeben“ (Albanesische Studien str. 228).

„Ad malum“ in pa Jablanica, „ad Pirum“ in pa Hrušica, „In alpe“ in pa Planina, Pultavia in Pultskava, Celeja in Celje, Trogimar in Trožmirje itd.

Ali ne govori vse to, da so norenski Slovenci že od nekđaj tukaj stanovali? Keltomani, pokažite kaj enakega!

## Slovansko slovstvo.

*Jadranske Vile.* Sbirka i izbor zabavnih, poučnih i znanstvenih članaka. I. Svezak. Izdaje Vinko Pacel, c. k. gimn. prof. Na Rieci 1859.

Pod tem naslovom se je namenil gosp. prof. V. Pacel izdajati vsako leto 6 zvezkov; al negodna doba, v kateri živimo, in mnogo drugih zaprek, kakor pravi gospod izdajatelj, mu ni dalo za leto 1859 več kot pričujoči zvezek izdati.

Začenja se zvezek prvi s pesmami, med katerimi nobena nima posebne cene. Veliko večje vrednosti je prozaični del, v katerem, čeravno vse ni izverstno, se nahaja marsikak biser, ktereга mora biti vsaki bravec vesel. Tako, na priliko, se odlikuje sostavek Faust, ki ga je po Ivanu Turgenjevu, enem izmed najpervih ruskih novelistov, predstavil Josip Miskatović; izversten je original, izverstna pa je tudi prestava — lahko rečemo, da prav izgled vsakemu prestavljavcu! — V „Dopisih o Italii“ je jezik kaj lep; le škoda, da se premalo Italja, preveč druge reči popisujejo in da vse je preveč subjektivno. — „Crte o Arnautluku“ (Arbanii) je izversten sostavek; g. D. Akurti popisuje v njem natanko dozđaj še malo znane ali skoraj popolnoma neznane, jako zanimive reči. Le škoda, da nam gospod pisatelj, kteremu je arnautski jezik dobro znan, ni kaj več pisal o tem jeziku. — Pripovedka „Imro Rob“ je pripovedka srednje cene in skor da predolga. Drugo zelo mično „Žao za sramotu“ (prevel iz ruskega Sime B.) smo brali letos poslovenjeno od gospod Malavašiča z naslovom „Krivica za krivico“ — „Pliska ili vodeni kos“ je čertica naravoslovna po českem iz slavne „Žive“; ime vodeni kos vendar nam Slovencom ne dopada, ker zelo natanko razločujemo vodeni in vodni; vodeno je „wässrig“. — V življenjopisji Josipa Kundika bi želeli manj fráz, pa več životopisa. — Kritika gosp. Č. o A. Staziću z nadpisom „Bat za bat“ je klasična kritika, zidana na zrelih znanostih. Nasproti pa bi bil gosp. Stipan Ivčević morebiti bolje storil, ako bi se ne bil oglasil. — Sostavek — h u 2. padežu množine samostavnih — zapopada marsikaj dobrega in resničnega, v obče pa je vendar premalo jedrasto. — Po pravici so hvaljene „Narodne pripovedke“, ktere je nabral in izdal naš rojak gosp. prof. Matija Kračmanov Valjavec; le žali Bog, da se Horvatje in Slovenci tako malo za-nje

menijo! — Poslednji spisec „Novotarije in starotarije“ je jezikosloven spis, ki ga je gospod izdajatelj sam spisal po svojih skušnjah (scil. smert „Neven-a“) in s premislikom; — da bi dobri sveti le kaj hasnili!

In tako smo v obče dokazali, da so „Jadranske Vile“ hvalevredna knjiga, kteri iz serca želimo mnogih sestric.

## Kratkočasnica.

### Dnarji za not.

Neki kmet se podá po svetu na kupčijo; pred odhodom pa tako-le slovo jemlje od svoje žene: Ljuba babička! lepo uči najne otročiče; glej dobro na hlapce in dekletke; skerbi za živino in polje, in če pride not — prej ali slej — ti pustim ta žakeljce dnarjev, da ne boš v zadregi, kje bi kaj denarja dobila; hrani ga tedaj skerbno za not.

Ves ta pogovor je pa neki prekanjen berač pod hišnim oknom na uho vlekel, in kmali potem, ko gospodar odide, stopi prederzno v hišo, ker znano mu je bilo, da ima gospodinja ajdošnico v glavi.

Berač: Dober dan, mati! Kako se kaj imate? Moram doli sestiti, da vam spanja ne odnesem. — Pa beraču neljubi molek ostane v žepu.

Gospodinja: Od kod ste, prijatelj? Ali morebiti to, za kar vas deržim?

Berač: Ljuba mamka! Jez sem, jez sem — pa kaj bi Vam pravil, kaj sem.

Gospodinja: Berač!

Berač: Ni res; jez sem — not.

O preljubi moj možček! — si misli gospodinja — kako si pač dobro vedil, da pride not; ti si več ko človek, da prihodnje reči prerokuješ, ko nekđaj rojenice; Bog vé, kaj bi bil not z menoj počel, ako bi mi ne bil za-nj žakeljca denarjev pustil. To je pač živa priča, da me res rad imaš; pa tudi jez ti hočem pokazati, da sem ti pokorna žena, s tem, da bodem tvojo zapoved natanko izpolnila.

Le počakajte malo, not! Bodem urno žakeljce prinesla.

Oj, kako bije beraču serce, ko žena prižvenklja z dnarmi in mu jih vesela izroči. Takega darú še ni nikdar dobil. Dobivši ga jo hitro pomete iz hiše.

Čez nekaj dni se verne gospodar domú. Žena mu veselo skaklja naproti, ga objame serčno, in mu začne pripovedovati, kako se je domá godilo; berž mu pové tudi od nota, da je bil kmali po njegovem odhodu prišel, in da mu je dnarje dala.

Mož: Kakšen not je pa bil, da si tako hitro dnarje izdala?

Žena: Beraču je bil podoben; imel je mavho, koš in palico.

Mož: Tak ni not; — not je, če ni solí, če se lonci pobijejo, da ni v čem več kuhati; — not je, če pavec iz čevlja ljuka ali srajca iz hlač vesí.

Žena: Da, da! imaš že prav, ljubi moj! Ravno tak je bil not, pavec mu je iz čevlja ljukal, in srajca mu je iz hlač visela; saj si ga morebit srečal, ko si od doma šel.

Mož: Bez te plentaj, baba! Morebiti si res beraču dnarje dala.

Žena: Kaj pa češ? Saj si sam rekel, naj hranim dnarje za not; in berač — on je bil ja not — sem ga vse poprej natanko izprašala, pa je stanovitno terdil, da je not.

Mož: Oj ti nesrečna žena! Kaj te luna terka! Če te otepem, sam sebe otepem; pa dobro si zapomni, kar ti zdaj povem: Grem sopet po svetu, in če ne najdem bolj butaste babe ko si ti, pripravi se za smert.

Mož gré in pride v deveto deželo. Ko hodi ogledovaje hiše po ulicah velikega mesta, zapazi dve gospodični, ktere ste iz hiše doli gledale, in ga naposle tako nagovorile: Ljubi mož! kaj pa tako zijate v nebesa; ste morebiti zamaknjeni?

Mož: Ne, ne, drage gospodični! Z nebes sem prišel,

pa gledam, kod bi se vernil, da bi prej spet v nebesah bil, ker naglo moram nazaj.

Gospodični: Bodite tako dobri in počakajte enmalo; bi rade vas nekaj poprašale; urno bove pri vas tam doli.

Mož: Kaj pa imate takega?

Gospodični: Ljubi mož! Povejte nama, kako se kaj najnim starišem godi na unem svetu?

Mož: Slabo, slabo. Černi kruhek in ovsene žganjce morajo jesti; denarjev nimajo, da bi si kaj boljšega kupili, ker so vam vse zapustili in niso ničesa saboj vzeli.

Gospodični: Oj ubogi ate, oj uboga mamica! Res, da nista ničesa saboj vzela; al — hvala Bogu, da je eden z nebes prišel, po katerem vam dnarjev za not lahko pošljeve. Ljubi mož! vzamite žakelj denarjev za dobro plačilo seboj, da jih bojo najni stariši za not imeli.

Mož: Zakaj pa ne. To vama že storim; le hitro jih prinesite.

Gospodični mu pritirate velik žakelj denarjev, da ga komaj na ramo zadene.

Zagotovski gospodični, da bode vse lepo odrajal, jo urno pomete iz mesta in se verne domú.

Žena mu sicer ne priskaklja naproti; al tem več on veselo prižvižga v hišo, rekoč: Ljuba babička! vse ti je prizanešeno; najdel sem bolj butaste ženske, ko si ti, in to v mestu, kjer se ljudje za najpametniše čislajo.

Joško Iskrač.

## Različne misli.

### Telo.

Telo človeško je posoda iz ila,  
Ki jo po terdih tleh valé viharji,  
Razbije v mraku ali rujni zarji  
Vremenov jeznih jo tuleča sila.

### Življenje.

Navita ura je življenje tvoje,  
Premoder urar spilil je kolesa,  
Postavil jo med pekel in nebesa,  
Da med obojim bije terde boje.

### Serce.

Sod danaidni, skala Sisifova,  
Otok hebridski, komenidna kača  
Je serce; slasti, strasti je igrača,  
Je Božja njiva, njiva satanova.

### Um.

Um je kormilo tvojega življenja,  
Preluke svitla luč na morskem bregu,  
Ki kaže barki v nočnem burnem begu  
Rešivne pota, pota pogubljenja.

### Duh.

Tvoj duh je v tesni kletki vjeta tica,  
Obešena na okno kočice borne;  
Ko reši smert iz kletke ga okorne,  
Ga kviško nese lahka perotnica.

### Spomin.

Spomin je zercalo, je ogledalo,  
Ki v njem obličje lastno ogleduješ,  
Preteklih časov dela opazuješ;  
Do groba bo pred tvojim čelom stalo.

### Up.

Up je v močvirji veša migljajoča;  
Hitíš za njo, pred tabo ona bega;  
Ko že po njej se tvoja roka stega,  
Se vdere tebi noga stopajoča.

Fr. Cegnar.

## Ozir po svetu.

### Najljubše godbe cara Petra Vélikega.

Ruski car Peter Véliki v svojih mladih letih ni imel priložnosti druge godbe čuti, kakor ono prav hrumečo in

hripavo, ki se na bobnih (barabanj) in piščalki ali dúdki dela. Najbolj pogostoma slišal je balalajke, kmečke kratke kravje rogove, in kar je bilo najbolj krasno, ukranjsko panduro. Ko je potoval po tujih deželah, se mu ni ničesa tako dobro dopadalo, kakor rožnice in trube ali trobente. To staro godbo, ki se je v starih časih le s turnov čula, si je izvolil za svojo domačo godbo pri kosilih. Pozneje je najraje imel regimentno muziko in ono zvonjenje, kteremu pri nas pravijo „terjančiti“ ali „priterkvati“. Nazadnje si je izvolil poljsko godbo, ki je večkrat priložnost imel na Poljskem jo slišati. Najljubša bila mu je poljska „volinka“, nekake žveglje. V zadnjih letih svojega življenja se je celo na nji piskati naučil. Imel je tudi celo trumo ljudi okoli sebe, ki so mu na volinki veselje delali. Dokler je on živel, nek nemška, talijanska in francozka godba na ruskem carskem dvoru nič ni veljala.

Janko Vijanski.

## Prošnja do „Novic“.

Slišali smo, da se laškemu mestu „Tolmezzo“ slovensko pravi „Temenice“. Ker pa utegne v tem tudi kaka pomota biti, zvedite ljube „Novice“, če bi kdo to ime mogel slovenščini za gotovo prisvojiti in povedati, kje je znano?

C.

## Dopisi.

**Iz cirkniske okolice na Notrajskem 20. grud.**  
— Hvala vam lepa, drage „Novice“, da ste v 48. listu resnico povedale dunajskemu časniku, ki po svoji kratki pameti svetuje, kar kmetije nikakor zmagati ne morejo. Vse, kar ste tam rekly, je gola resnica tudi gledé na naše kraje. Mnoge nadloge tarejo kmetijstvo, ki se je letos spomladi nekako na noge pomagati mislilo, kar nam vzame silna suša velik kos kruha, in še to, kar je pustila ona, nam je snedel červ. Ni tedaj čuda, da je dosti kmetij brez potrebne živine, in da se tudi takih ne manjka, ki so prosili pri sosedu vola na posodo, da so mogli orati! Kam pa kmetija brez živine pride, ki mu dela, gnoj napravlja itd., vsak sam vé. Da se v takih stiskah tudi tatvin ne manjka in da ne na polji ne na vertu nobena reč nima mirú, mi bo tudi vsak rad verjel. Živa potreba je tedaj, da se na vso moč kmetijam na pomoč pride; zakaj vsega človeštva doživna mati je kmetijstvo; kmetije dajo kruh in meso celi deželi. Da so to v stanu, jim je pomoči treba; pred vsem pa potrebujejo živine, ker brez blaga je kmetija mertvo telo brez duše. Pervo in pervo je tedaj potreba, da se zaredi spet živina pri vseh kmetijah, ki so zdaj brez blaga. Al živina potrebuje tudi živeža. Tudi zavolj klaje je pri nas huda stiska, zakaj če bi med nami dobre pridelke partili s slabimi, ne bo za pol leta živeža za živino. K obilnišemu pridelku klaje v naših krajih bi se dalo s temu precej pripomoči, ako bi se po potrebi raztrebile jame v cirkniskem jezeru; zato bom po „Novicah“ prihodnje leto o tem svoje misli razglasil in prosil, naj bi v tej za celi naš kraj tako važni zadevi tudi slavna vlada nam prav krepko na pomoč biti blagovolila.

Jezerec.

**Iz Idrije 20. dec.** — Žalostno novico moramo danes vam naznaniti, da v „Novicah“ večkrat pohvaljeni malar in podabar gosp. Luka Čeferin je 16. dan t. m. umrl.

**Iz Železnikov 23. dec.** Zima je tudi pri nas huda. Za ogjarje in dervarje v visoki Jelovici so ljudje v velicah skerbeh, kajti snega je gori za poldrugi seženj visoko. Za ene se ne vé, kaj bo ž njimi, ker so predalječ; drugi so pregazili sicer srečno domú, pa tudi za umreti, — in kako bi ne? Kar se prehodi poleti v 2, k večemu v 3 urah, za to se potrebuje zdaj po 2 dni hoda. Pravili so včeraj od enega, da je do vratú globok sneg gazil, in bi bil v snegu ostal, ako bi mu ne bila prišla naproti pomoč. — V